

Folks Liv og Velfærd. Jeg har her i min Besiddelse en Bog, det er et Foredrag af et Medlem af Generalstabens i 1864, af Oberstløjtnant Kaufmann. Han har skrevet om Tilbagetoget fra Dannevirke og dets hemmelige Historie. Han var som faa indviet i alle de Forhold, som førte til Tilbagetoget. Det er en af de sagkyndige, der fortæller, og hvad siger han? Han fortæller, at umiddelbart før, at Dannevirkestillingen blev opgivet, kom den daværende Konseilspræsident til Byen Slesvig og raadede sine gode Venner, de højere Embedsmænd i Byen Slesvig, til at pakke deres Tøj og rejse Nord paa, thi Dannevirke skulde forlades, han var klar over, at Dannevirke ikke kunde staa sig, derfor gjorde han disse Folk den Tjeneste at sige til dem: Pak jert Tøj og rejs. Men samtidig henvendte han sig til Generalstabens Chef de Meza og sagde, at det var hans Ønske og Villie, at der blev ofret en Trediedel af Hæren ved Dannevirke. Men Generalstabens Chef svarede, at det vilde være meningsløst at forsøge at forsvare Stillingen, at man ikke alene kunde risikere at miste en Trediedel af Hæren, men at sætte Hæren til. Saa udtalte Konseilspræsidenten endnu en Gang som sin Mening, at der maatte ofres en Trediedel af Hæren ved Dannevirke. Senere blev denne Trediedel ofret ved Dybbøl. Jeg siger: Hvilket Letsind udviste Overklassen ikke den Gang. De havde foregøglet os, at vi sagtens kunde staa os nede ved Dannevirke, og da Krigen kom, og man var bleven underrettet om, hvor farlig Stillingen var, sagde man, væsentlig vel under Hensyn til den københavnske Befolkning, der var hidset op af Datidens nationalliberale Blade: Stillingen skal forsvares, lad der blot gaa en Trediedel af Hæren tabt. Vinde kunne vi ikke, men vi kunne falde med Ære. Det var det Sprog, som blev talt. Heldigvis ejede Hæren den Gang maaske den modigste Officer, Danmark nogen Sinde har haft. Jeg har rundt omkring i danske Hjem, baade i høje og lave, set Billeder af Officerer og menige, der var med i Krigen, men jeg har sjældent set de Mezas Billede, og han fortjente det dog fremfor nogen. Det var et Mod, han udviste, som ingen dansk Officer har gjort efter, da han valgte at foretage dette Tilbagetog, skønt han vidste, at naar han foretog det, vilde man smæde ham som en Forræder, saa vilde han blive afsat. Han vilde ikke paatage sig Medansvaret for, at en stor Del af den

Hær, som han befalede over, skulde lem-læstes og dræbes dernede. Han saa virkelig Faren under Øjnene, og han tog Hensyn ikke alene til de Mænd, der stod dernede ved Dannevirke, men til de Tusinder af Familier, der ventede paa at faa deres Forsørger tilbage. Han blev smædet som en Forræder, han blev Genstand for en Forfølgelse, som vidnede om, at man fra den Side, som havde hidset op til Krigen, i Virkeligheden ikke havde nogen Ærbødighed for Hæren.

Hvorledes har man for Resten behandlet de Folk, der var med i 64? Hvor ere de Herrer Patrioter med deres Parti og Meningsfæller henne, naar det drejer sig om Invaliderne fra 64? De Folk, der var med i 1864, udstod meget mere end de, der var med i 1848. Det var en streng Vinter den Gang, de døjede meget mere ved at ligge ude i det frie end i 1848, og mangfoldige af disse Mænd ere blevne arbejdsuføre tidligere, end Folk ellers blive det. Jeg synes, det var et rimeligt Krav, om disse Mænd, i hvert Fald de ældste og de fattige af dem, af Staten fik tildelt en Hjælp, saaledes at de ikke som nu ere tvungne til at rejse rundt i Landet og trække med Lirekassen eller henvende sig til det offentlige for at faa Hjælp til at friste nogenlunde gode økonomiske Kaar.

Vi have ikke Tillid til de Politikere, der have ført os, og heller ikke til dem, der føre os nu. Vi have ikke Tillid til vore Diplomater. Vi kunne ikke have det efter den Maade, hvorpaa vore Diplomater, da der var Fare for Døren, handlede. Det er oplyst under denne Forhandling som tidligere, at paa Londonerkonferencen sagde vore to Diplomater Nej til Forslaget om en Delingslinie, som det var fuldt ud forsvarligt for os at tage imod, en virkelig national Grænselinie over Flensborg og Tønder. Men dertil indskrænkede vort diplomatiske Korps' Dumhed sig jo ikke. Man gik videre endnu. Da man paa Londonerkonferencen fra de neutrale Magters Side for muligt at naa til Fred og Forstaaelse stillede Forslag om at forlænge Vaabenstilstanden fra 14 Dage til 3 Maaneder, var det ikke de tyske og østerrigske Repræsentanter, der sagde Nej til dette Forslag, det var vore egne. Og hvad var nu Grunden til, at man sagde Nej? Det var, sagde man i alt Fald officielt, at man ikke turde gaa imod den Folkestemning, som havde rejst sig mod at gaa bort fra Ejdergrænsen og bort fra Vaabenstilstanden paa 14 Dage. Det er rigtigt, der var noget af en Folkestemning, men det var